

Oponentský posudek habilitační práce

Autorka habilitační práce: Ing. Martina Mokrišová, Ph.D.

Název habilitační práce: Aplikácia variantných metód pri hodnotení výkonnosti podnikov

Studijní obor: Ekonomie a management

Oponent: doc. Ing. Bc. Petr Suchánek, Ph.D.

Výkonnost podniku je stále velmi aktuální téma, přestože se ve světě zkoumá již minimálně padesát let. To na jednu stranu autorce umožnilo těžit z dosavadních znalostí, zkušeností a zjištění jiných výzkumníků, kteří se danou problematikou zabývali a zabývají, na druhou stranu však toto téma přináší úskalí přijít s něčím novým.

Hlavní cíl je stanoven v souladu s předmětem práce. Dílčí cíle práce se vhodně vážou k hlavnímu cíli a tvoří s ním kompaktní a smysluplný celek. Otázkou je, zda neměl být cíl vymezen obecněji, tzn. ne na výkonnost odvětví, indikátory a metody nejvhodnější pro posouzení výkonnosti odvětví, ale na indikátory a metody nejvhodnější pro posouzení výkonosti, které budou otestovány na příslušném odvětví. I když připouštím, že v případě jiných odvětví mohou být identifikovány jiné vhodné indikátory výkonosti, očekával bych, že použitá (doporučená) metoda bude stejná. Mohu sice konstatovat, že cíl (včetně dílčích cílů) práce byl splněn, ale teoretický přínos je výrazně nižší, než by mohl být s ohledem na odvedenou práci.

Autorka v práci formuluje výzkumné otázky a hypotézy, což není typické. S ohledem na charakter výzkumu, který je zaměřen kvantitativně, bych doporučoval konstruovat pouze hypotézy, zejména, když hypotézy vychází z výzkumných otázek. U výzkumných otázek a hypotéz chybí zdůvodnění jejich konstrukce, včetně odkazů na literaturu. Na druhou stranu ale mohu konstatovat, že autorka v textu na všechny výzkumné otázky korektně odpovídá a všechny hypotézy korektně a odpovídajícím způsobem testuje.

Struktura práce je logická, nicméně při bližším pohledu více připomíná učebnici, než vědecký článek (zejména v kapitolách 1 a 2). V úvodu autorka dobře vysvětluje motivaci k výzkumu, jeho zaměření, správně uvádí použité metody i strukturu práce. Na druhou stranu bych očekával propojení s literaturou, tzn. doložení svých tvrzení, včetně jasného vymezení výzkumného problému a zdůvodnění nutnosti jeho řešení.

Část věnovaná teoretickému rozboru zkoumané problematiky je z tohoto pohledu zřejmě nejslabší část celé práce. Autorka shromáždila obdivuhodné množství poznatků a přečetla velké množství literatury. Na druhou stranu nelze přehlédnout značné množství použitých učebnic (navíc českých či slovenských), což je možná důvodem, proč je tato analýza mělká, resp. povrchnější, než bych čekal u tohoto typu práce. Druhým a souvisejícím problémem je určitá nesystematická, způsobená tím, že autorka nezvolila postup systematické literární rešerše. Není tedy zcela jasné, proč vybrala metody a přístupy, které vybrala a proč naopak nevybrala jiné (ať už k analýze v části literární rešerše nebo v části metodické, resp. aplikační). To se týká například českých komplexních modelů, kterých je mnohem více než jen index IN (v různých variantách) nebo využití fuzzy množin či jiných nestatistických přístupů.

Je také otázka, zda musí být v práci (v části literární rešerše) tak velké množství matematických vzorců, pokud s nimi autorka v dalších částech textu nepracuje, resp. nevytváří novou matematickou nebo statistickou metodu a je pouze uživatelem příslušné metody

[Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta](#)

Lipová 507/41a, 602 00 Brno, Česká republika

T: +420 549 49 1710, E: info@econ.muni.cz, www.econ.muni.cz

Bankovní spojení: KB Brno-město, ČÚ: 85636621/0100, IČ: 00216224, DIČ: CZ00216224

(vzorci). V části věnované metodologii mi dává uvedení matematických větších vzorců smysl, i když moje výše uvedená připomínka zůstává také zde v platnosti.

Metodiku výzkumu však autorka tvoří vhodně, vhodně také charakterizuje výzkumný vzorek (včetně prostředí celého odvětví) a podrobně představuje metody použité ve výzkumné části práce, včetně jejich interpretace, což hodnotím pozitivně.

Část věnovaná výsledkům je pro mě poněkud nepřehledná, resp. zmatená. Kladně hodnotím eliminaci odlehlých hodnot, resp. podniků, které těchto hodnot dosahovali. Nemám problém s tím, že autorka využila řadu vybraných ukazatelů pro rozdělení podniků na výkonné a nevýkonné ani se způsobem, kterým to udělala. Použitý způsob (dle mediánů) je v zásadě správný. Není ale jasné, zda autorka pracovala s dvaceti čtyřmi skupinami výkonných a nevýkonných podniků dle jednotlivých ukazatelů, či s jednou skupinou výkonných a nevýkonných podniků (pak není jasné, jak tyto skupiny vytvořila). Chápu, že metody *ex ante* v kap. 4.2.2 dávají rozdílné výsledky. To však měla autorka předpokládat a pokud se nakonec rozhodla tyto metody k třídění podniků na výkonné a nevýkonné nepoužít, měla je z práce vyřadit, neboť čtenáře (alespoň mě) jejich zařazení v části výsledků zmatlo. Oceňuji použití metody LASSO a prokázání použitelnosti této metody, nejsem si však jist, zda je možné a vhodné její propojení s BCC DEA modelem (viz níže moje otázka). Pokud pominu předchozí poznámku, souhlasím s výsledky, kterých autorka dosáhla, tzn. že propojení metod LASSO a BCC DEA je nejvhodnějším způsobem klasifikace výkonných a nevýkonných podniků a identifikaci vhodných indikátorů výkonnosti. V tom zároveň spatřuji největší přínos práce autorky.

Při hodnocení přínosu práce autorky je nesporné, že autorka odvedla velké množství práce a zpracovala úctyhodné množství materiálu, přestože bylo toto zpracování poněkud nesystematické. Přínos pro pedagogickou činnost je v tomto směru nesporný, autorka může (v podstatě okamžitě) zařadit zpracované téma do výuky v oblasti podnikových financí, kterou zcela jistě originálním způsobem obohatí. Také přínos pro praxi je nesporný a kladný. Podnikům je představen nástroj pro identifikaci klíčových ukazatelů výkonnosti, včetně vzájemných vazeb, který lze v čase pružně upravovat. To velmi vysoce oceňuji. Přínos pro vědní obor je však poněkud diskutabilní. Nezpochybňuji originalitu propojení dvou metod a dosažené výsledky (kladné), navíc přínos ve formě tvorby nové metody (spíše metodiky) je zcela jistě pozitivní a vysoký. Tento přínos však poněkud snižuje fakt, že byly propojeny již existující (standardní) metody a tvorba skupin výkonných a nevýkonných podniků byla provedena jednoduše a nepřiliš sofistikovaně. Rozčlenění podniků na výkonné a nevýkonné je podle mého názoru problém, na který by se měla autorka v budoucnu zaměřit (a využít některé z metod multikriteriální analýzy).

Autorka píše v práci velmi často v první osobě množného čísla, což není pro vědecký text typické a opět odkazuje na učebnice. Formální úprava práce je ale jinak na vysoké úrovni, autorka text vhodně člení, vhodně konstruuje příslušné matematické rovnice a vzorce (po formální stránce) a vhodně také text doplňuje tabulkami, obrázky a grafy. Jazyková úroveň práce je také velmi dobrá. Seznam literatury je také vhodně sestaven, zřejmě v souladu s normou ISO 690. Citace v textu jsou provedeny formou poznámek pod čarou, což je jistě možné a efektní, nicméně v současné době se preferuje tzv. Harvardský styl citování, kdy je citace umístěna přímo v textu (pro větší přehlednost).

Otázky doporučené k diskusi:

1. Na základě čeho byly rozděleny ukazatele v tabulce 27 na vstupy a výstupy? Dává to smysl v případě poměrových ukazatelů?
2. Proč byly konstruovány komplexní modely (modely ex ante) v kapitole 4.2.2?

Přes výše uvedené výhrady se domnívám, že **autorka splnila** formální i obsahové **nároky kladené na habilitační práce**, práci neshledávám plagiátem a **práci doporučuji k projednání v rámci habilitačního řízení a doporučuji také**, aby Ing. Martině Mokrišové, Ph.D. **byl udělen** vědecko-pedagogický titul **docent** ve studijním oboru *Ekonómia a manažment*.

V Brně, dne 1. 6. 2022

doc. Ing. Bc. Petr Suchánek, Ph.D.
Katedra Podnikového hospodářství
MU ESF
Lipová 41a
602 00 Brno